

Scenă din spectacol

**TEATRUL NAȚIONAL
„VASILE ALECSANDRI“
DIN IAȘI**

**PASĂREA ÎN CUIBUL
EI PIERE**

de Petru Ursache

(spectacol „sunet și lumină“)

Spectacolul de sunet și lumină, cu manifestări deocamdată neconvingătoare la noi, posedă destule atu-uri pentru a rămâne în continuare în atenția animatorilor vieții teatrale: el oferă posibilitatea de a asigura o stagiune estivală reușită, lasă drum liber fanteziei regizorilor, reprezintă un exercițiu util și inedit pentru actori, permite cele mai variate experimente tehnice etc. Eșecul unor atari tentative are drept primă cauză discrepanța dintre amploarea proiectelor și insuficiența stăpânire a mijloacelor tehnice. Montările grandioase în decor natural cer

o prealabilă acomodare — în limitele unor încercări mai modeste dar, în orice caz, mai corecte — cu elementele specifice acestui gen de spectacole. Parte din montările „son et lumière“ văzute de noi, acum câțiva ani, în Franța, erau doar pretexte pentru a pune în valoare un monument istoric; ceea ce impresiona în primul rînd erau virtuozitatea cu care — prin simple efecte sonore și de lumină — se crea iluzia reconstituirii istorice, maniera în care spectatorul devenea „participant“ la cele mai tenebroase aventuri. Sărînd această primă etapă (a.b.c.-ul genului), ne asumăm riscuri mari: adaptările de piese clasice, spectacolele cu actori „în carne și oase“ sînt mai pretențioase, ridică probleme infinit mai delicate.

Pregătit de mai multă vreme, primul spectacol de sunet și lumină al Naționalului ieșean a avut loc în primele zile ale lunii septembrie; un cadru ideal — incinta minăstirii Golia, vechi monument de arhitectură moldovenească, străjuită de un impresionant turn ce se profilează amenințător pe cer. Rezistînd tentației de a prezenta aici o piesă clasică, teatrul s-a oprit la adaptarea piesei unui dramaturg debutant, Petru Ursache, **Pasărea în cuibul ei pierde**; așadar, o „versiune prescurtată“, de fapt un mic scenariu (cu dublă posibilitate de utilizare: radiofonică și cinematografică), care, reducînd acțiunea la o serie de secvențe-cheie,

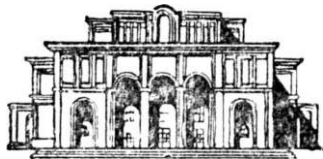
TANGO LA NISA

de Mircea Radu Iacoban

evocă ultimele momente ale vieții lui Ion Vodă cel Cumplit. Textul foarte redus ca întindere (spectacolul nu durează decât circa 50 de minute), în versiunea tipărită în **Arlechin**, suplimentul programului de sală, nu ne îngăduie încă o apreciere a posibilităților literare ale autorului; oricum, replica e vioaie, lipsesc stridențele, notele false, multe fraze care la lectură păreau mai șterse capătă în reprezentație rezonanțe nebănuite. Scrisă cu evidentă îndeminare, „mini-piesa“ lui Petru Ursache („mini“ prin forța lucrurilor), nu prezintă însă o structură de o deosebită originalitate, ea reluând, în ton și în spirit, problematica teatrului istoric al ultimilor ani. Nu lipsesc replicile cu subtext, aluziile la realități posterioare evenimentelor prezentate în piesă, în fine o anume atmosferă familiară nouă din piesele lui Ion Omescu, de pildă.

Scenograful George Doroșenco a situat spațiul de joc în fața turnului minăstirii, utilizând însă și turnul și zidurile laterale. Regizorul Virgil Raiciu nu a reușit decât în parte să rezolve problema sincronizării gesturilor actorilor cu banda sonoră; ratate sînt, din acest punct de vedere, scenele „de masă“, figurația — numeroasă — reacționînd amorf și aproape totdeauna în contratimp. Nu lipsite de imaginație dar cam... bătătoare la ochi efectele de lumină; elementul spectaculos e ilustrat și de cîteva, mici cavalcade, strict autentice. Din distribuție se detașează, cum era și de așteptat, Teofil Vilcu (Ion Vodă). Frapează de la început vocea sa extraordinară, vibrînd de indignare sau de revoltă, de minie sau de iubire, o voce cu inflexiuni grave, măiestruose, capabilă, cred, să recite excepțional din Sadoveanu; păcat însă că actorul face aici risipa gratuită de gesturi, fiind vizibil jenat de obligația de a mima replicile. Celelalte roluri sînt de mică întindere: o bună compoziție are Puiu Vasiliu (Bătrînul), Sergiu Tudose creionează caricatural pe Zadă, prea reținut în gesturi — și deci în contratimp cu înregistrarea sonoră — Saul Taișler. O contribuție onestă aduc Liana Mărgineanu, Boris Olinescu, Constantin Popa, în limitele unor roluri ingrate și convenționale.

Spectacolul de sunet și lumină de la Iași constituie, în ciuda evidentelor stîngăcii și imperfecțiuni, o experiență utilă și meritorie.

Al. Călinescu

Un prim spectacol cu această piesă am văzut, în stagiunea trecută, la Iași; era spectacolul de debut al autorului și trebuie să mărturisim că ne-a lăsat o impresie cu totul dezagreabilă atît în ceea ce privește valoarea artistică a montării cît și în privința valorilor strict dramatice care să fi justificat înscenarea acestui text. Acum, după ce am văzut și spectacolul teatrului Giulești, am înțeles mai bine în primul rînd faptul că montarea care l-a precedat n-a servit din nici un punct de vedere textul, fie pentru că n-a știut, fie pentru că n-a putut s-o facă. Și, în al doilea rînd, că există posibilitatea reală ca prin glasurile atent conjugate ale acestei arte colective, care este reprezentația teatrală, un text să sune mai angajat, mai serios, mai important chiar, dar nicidecum mai convingător, mai veridic și mai bun decît e. Într-un cuvînt, e vorba acum de străduința evidentă a tuturor realizatorilor de a pune în valoare un text, mai bine zis de *a da* valoare unui text care, în mod tot atît de evident, n-o are din punct de vedere dramatic.

Mircea Radu Iacoban vine în teatru cu o experiență de prozator. Din ceea ce mai știu despre dînsul și din ceea ce se arată a fi această experiență în cîmpul epicii literare, rezultă cu precădere două trăsături care-i atestă o anumită calitate a scrisului — simțul de observație dezvoltat, capacitatea de portretizare riguroso succintă. E o înclinare incontestabilă către aspectele reale, către faptul de viață pe care autorul îl sesizează prompt, și-l reține, e o tendință de a figura, din linii simple, reportericești, caractere umane care se definesc în funcție de aceste fapte. *Tango la Nisa* nu face excepție de la această tendință. Dacă ar fi fost scrisă în proză, ca o simplă povestire sau nuvelă, ea ar fi putut fi mai bună sau mai puțin bună, dar în nici un caz, după socotința noastră, n-ar fi putut părea artificială și lipsită de logica determinării faptelor cum pare în limbajul dramatic pe care și l-a ales. Asta, din punctul de vedere foarte simplu că obiectul unei piese